

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Koparjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Po padcu boljševikov.

Ko je nastal razkol v sovjetski vladi, je Ljening napisal (2. februarja t. l.) v petrogradski »Pravdi«: »Če se brzo ne združimo, bodo od našega razkola imeli drugi korist, ne samo ententa. Eseri bodo izžvali ustajo.« (Eseri je kratica za stranko »socialnih revolucionarjev«.)

Voditelj eserov, Viktor Černov je odgovoril Ljeningu v »Volji Rossiji«. Boljševiška vlada ni še padla in tudi ne vemo, kdaj bo padla, ali že čez mesec dni ali čez leto. Toda padla bo, to je gotovo. Tako kot pade gnjil sad od drevesa. »Dobro torej,« pravi Černov, »recimo, da bo jutri smrtni dan boljševizma. Sešla se bo prava vlada ljudstva, sešla se bodo zemstva, dume, konstituanta. In ljudstvo, ki se je komaj otreslo boljševikov, bo poklicalo na vlado nas, esere, menjševike (zmerne socialiste) itd. Kaj bomo začeli?

To vprašanje je pereče in odgovor je silno težak. Ali naj odpravimo nakaznice na živila? Naj li uvedemo svobodno trgovino? Kaj naj storimo z vsem tem uradničtvom, ki ga je uvedla vlada Ljening—Trockij? In kaj bo z hišami. ki so vse družabna last? Imamo vprašanje sovjetskega denarja: Ali naj te bankovce proglasimo za neveljavne, ali pa jih bomo tiskali še nadalje? Kaj naj začnemo z nacionalizirano industrij? In s splošno del. zmoglostjo... s konzumi, s celim sovjetskimi gospodarstvom. Na stotine vprašanj zahteva rešitve. Socialni revolucionarji, ki z gotovostjo računajo, da bodo prevzeli boljševiško dedščino, morajo prenehati z golim negativnim bojem proti boljševizmu. Prišel je čas, ko morajo odkrito povedati, kaj bo napravila njih stranka. Gre za jasen program, kako snesti to kašo, ki so jo skuhali ruski boljševiki.

Prehod na rednim razmeram bo težak in počasen, nagel prehod je nemogoč. Vsi odnosi zasebne lasti so tako zapleteni, da se bivi lastniki tovarn in podjetij itd. ne bodo hoteli dati vezati po njih. Ravno tako bo z lastniki hiš. Ves razvoj za daljši čas ne bo mogel brez vodstva in podpore države. Z eno besedo: Dedščino po boljševikih bo treba likvidirati previdno in polagoma, ker če bi hoteli prevrniti vse z nasiljem, kot so delali boljševiki, bi se kaos še povečal in uničili bi še poslednje, kar je ostalo. Cela vrsta boljševiških ustanov je pa poglata v treh letih že korenine in se je izkazala zdravim. Te bo treba ohraniti in gojiti.

Tako piše socialno revolucionarni voditelj. On kliče voditeljem socialistične protiboljševiške Rusije, naj se pripravijo, da prevzamejo v bližnjem času rusko vlado v svoje roke. Morda je ta klic prezgoden. Morda bo moral ruski kmečki in delavski narod izpliti do dna vso grenkobo boljševizma. Zdi se pa, da na temnem nebu Rusije že seva zarja onega dne, ko bosta ruski kmet in delavec osvobodjena od diktature rdečega militarizma.

Socialno zavarovanje nameščenecv v Avstriji.

(Poroča posl. Kristian Fischer, Gradec.)

Gradec, 15. febr.

V socialno-političnem programu avstrijske vlade zavzema izpopolnitev zavarovalnega zakona za nameščence važno mesto. Leta 1909. se je bilo osnovalo pokojninsko zavarovanje za zasebne uradnike, in sicer — to je vredno zabeležiti — mu zakon naproti. Soc. demokrati so zahtevali, naj se sprejmejo nameščenci posrečijo, kajti kakor znano so se izjalovili vsi načrti, ki so se nanašali na socialno zavarovanje. Avstrijsko zasebno-uradniško zavarovanje ni nikak ideal in je v nikov ostala cela vrsta želja zasebnih uradnikov neizpolnjena. Šele minolo leto je bilo mogoče izvesti dalekosežne izboljšave v zasebno-uradniškem zavarovanju, in sicer z novelo leta 1920., o kateri je v narodni skupščini poročal pisec teh vrst. Z šale rente, novano organiziralo bolniško pokojninskim obvezancem, ki so se udeležili vojn, vštelo v zavarovanje pet vojnih pripadnikov. Stroški za le-to socialno-poli-

tično pridobitev znašajo okroglo 35 milijonov kron, ki se razdele na 20 let.

V tem pa gospodarski razvoj ni miroval. Draginja se je zvišala in rente, ki so poleti 1920 le za silo zadoščale, so postale v tem popolnoma nezadostne. Treba je nove novele k zavarovalnemu zakonu in to priliko hočemo porabiti v to, da se v zavarovanju nameščenecv izvede enotnost.

Te dni se je vršila v Gradcu konferenca bolniških blagajn za nameščence. Le-te so bile nastale iz razkola med socialno-demokracijo in bolniškimi blagajnami. Socialni demokrati v Avstriji nameravajo ustanoviti enotne blagajne, v katerih oni ne bi imeli samo večine, marveč skoraj popoln monopol. Celo socialistične strokovne organizacije nameščenecv izprevidujejo, da bi bili zasebni nameščenci v teh enotnih blagajnah na svojih pravicah prikrajšani ter so zato nastopili z zahtevo, da se ustanove obvezne bolniške blagajne za nameščence. Tiste blagajne, ki imajo za člane povečini nameščence zasebnih poklicev, so izstopile iz centralne komisije bolniških blagajn in si ustanovile lastno zvezo nameščenskih blagajn. Vse tri stran-

ke narodnega sveta soglašajo v tem, da se morajo v bodoče v socialno zavarovanje pritegniti tudi nameščenske blagajne. Te blagajne pa naj ne služijo le zavarovanju za slučaj bolezni, ampak naj v bodoče omogočijo tudi zavarovanje za slučaj brezposelnosti ter tvorijo temelj za izpopolnitev pokojninskega zavarovanja.

S tem bi bil v socialno-političnem oziru storjen velik korak naprej. Ako se posreči uresničiti ta načrt, bi bili vsi zasebni nameščenci, ki stoje danes še izven pokojninskega zavarovanja, a teh je še na desettisoče, deležni blagodat obveznega socialnega zavarovanja. Zlasti bi se v tem slučaju razširilo tudi družinsko bolniško zavarovanje. Ker razpravlja tačas avstrijski narodni svet o zakonskem načrtu za varstvo nameščenecv in dobe zasebni nameščenci v delavskih zbornicah lastne oddelke in s tem svoje zakonito zastopstvo, bi bilo s tem lastno nameščensko pravo v Avstriji prvič praktično izvedeno. Predpogoj za vse te stvari je pa miren razvoj avstrijskih razmer. Ohranitev miru in reda je v tem trenutku najlastnejši interes zasebnih nastavljenecv.

Pred važnimi odločitvami v Rusiji.

Boljševiki so se razdelili v pristaše Trockega in v »Ljeningovce«. Listi, ki se drže Ljeningove smeri, zahtevajo, da se rdeča armada preosnuje v narodno milico. Trockij pa zahteva, da se stojteča armada ohrani in da se spomladi aprila ali maja meseca vrže okoli pol milijona ljudi na poljsko fronto, približno ravno toliko pa na Rumune. Tretja struja generala Brusilova je za to, da se vsaj obdržijo kadri. Med tem se pa nekateri deli vojske faktično že demobilizujejo. Mnogi pa sami dezerterirajo in tvorijo bande, ker ne najdejo dela ali pa se ga nečejo lotiti. Boljševiški listi se med seboj prepirajo, ali se naj cela arma-

da demobilizira in pretvori v delavske bataljone ali pa naj se ohrani.

Drugi važni pojav je naraščanje verskega gibanja. Inteligencija se intenzivno bavi z deli Caadajeva, Solovjeva in Merežkovskega, pa tudi množice se vračajo h krščanstvu, osobito delavstvo, ki je obupalo nad uresničitvijo boljševiškega paradiža na zemlji. O Ljeningu pišejo, da je »nemška glava«, hladen računar, fanatik sistema, ki ne more zadovoljiti globoke slovanske duše, ki išče Boga in njegove tajne. Nedavno umrli socialni revolucionar knez Krapotkin je dejal, da bo v Rusiji zmagal slejkoprej Kristus ne pa Ljening.

Politika entente — go o poganstvo.

Madridski »Sol« označuje sklepe zavazniške poslaniške konference, nanašajoče se na Nemčijo, »povratak v politiko golega poganstva. Delo entente pomeni zaslužnje vsega nemškega ljudstva na 42 let. Vsak Nemec — tudi dojenčki —

bo moral plačevati ententi, pravzaprav njeni buržoaziji, 100 zlatih mark na leto skozi dobo celega polstoletja. Taka politika se more končati le z novo svetovno katastrofo.

Kaj se godi v Macedoniji!

Kri in požar.

Že svoj čas smo poročali, da so muslimanski poslanci, ki so člani radikalnega in demokratskega kluba, vložili oster protest proti grozovitostim, ki se izvršujejo nad mohamedanskim prebivalstvom v Sandžaku in Macedoniji. Dejstva, ki so jih nagnila do tega koraka, so tako grozna in za našo vladu sramotna, da jih ne bi mogli verjeti, ako ne bi bila nepobitno izpričana. Iz muslimanske spomenice, ki je bila priobčena v srbskih in hrvatskih listih, posnemamo:

Pod pretvezo, da se izsede roparji, je odredil pristinski orožniški poveljnik več orožniških obhodov. Na teh obhodih pa niso zasledovali roparjev, ampak so se na grozovit način znesli nad nedolžnimi muslimanskimi prebivalci.

V vasi Podjevo so orožniki sežgali šest hiš in odvedli vso živino. V isti vasi so orožniki ubili: Abid Agaša, njegovo ženo in 15 letnega sina; dalje Murat Malika, Ibrahima in Muratovo ženo. Gornjo Lopčo so popolnoma požgali in ubili štiri cigane. V hiši Azima Mundžije so ubili dvojce otrok in štiri ženske. Rustemovo hčer Refiko so do smrti pretepli in je ubožica v pristinski ameriški bolnišnici na poškodbah umrla. V vasi Blepolja so požgali šest hiš in ubili 23 ljudi deloma z bajonetom, deloma s puško. Od teh žrtev je bilo samo osem polnoletnih, vsi ostali so bile žene in otroci. V istem Blepolju so dalje ubili: Bekirja iz Trnove, Abdijo iz Prištine in še nekega kovača. Njihova trupla so sežgali z blagom vred v njihovih trgovinah. V isti vasi so v hiši Džemala Matarova z bajonetom zabodli trimesečno dete. V vasi Grdovce so požgali hiši Bahtije in Velije Ovor, vse družinske člane pomorili, premično imetje pa oplenili in odnesli. V vasi Šarban so na najgroznejši način ubili 24 oseb, od katerih

je bilo samo pet odraslih oseb, vse drugo so bile žene in otroci. Njihova trupla so zgorela s hišami vred.

V Prapašćici so ubili 90 letnega vaskkega načelnika Adem efendija in njegova dva sinova. Hiše so požgali. Enaka grozodejstva se vrše nad nedolžnimi muslimani v Ferizoviću in Gilanu. V selu Ištimitja so batinali vse prebivalce ter so mnogi poškodbam podlegli. V vasi Varoš so ubili enega moškega in dve ženski, a mnogo jih je vsled batinanja umrlo. Podobne grozovitosti so se vršile po vseh muslimanskih vaseh. Za žandarmi in vojaki hodijo po popaljenih vaseh srbski komitaši, ki oplenijo, kar je še ostalo.

Značilen in pretresljiv je slučaj nekega Redžepa iz Kepčekola, ki je kot jugoslovanski orožnik z orožniško patroljo in oddeikom vojakov po hribovih preganjal razbojnike. Medtem pa so drugi orožniki napadli njegovo vas. V strahu za svojo družino je odšel domov in našel svojo družino — umorjeno. Zalotil je orožnike, ko so tudi druge ubijali in je v divji boli in jezi sprožil na nje svojo puško.

Ko je zaupnik muslimanskih poslancev o teh stvareh govoril v neki pristinski kavarni z okrajnim pisarjem iz Podive in se zgražal nad njimi, je rekel pisar: »Vse to je še malo, treba je še več ubijanja, kajti drugače se ti ljudje ne dajo spraviti v red.«

Ali naj je to svoboda in kultura, ki bi jo morala naša država donesti osvojenim balkanskim pokrajinam? Nedolžna kri kliče po maščevanju in naši poslanci bi storili le svojo najsvetejšo dolžnost, ako bi v imenu človečnosti in državnega blaga v konstituantni dvignili svoj glas proti temu krvavemu divjanju v Macedoniji in Sandžaku.

Slovensko žensstvo na krov!

Protestni shod.

Demokratska vlada nam je nasilno uropala po regentu podpisano žensko volilno pravico v občinske zastope. Proti temu očitnemu nasilju in nazadnjaštvu se bo vršil v nedeljo dne 20. t. m. ob 5. uri popoldan v veliki dvorani hotela Union protestni shod.

Vse v resnici napredno žensstvo na shod!

Demokracija besede in dejanja.

Politični položaj v Jugoslaviji je menda na celem svetu najbolj zapleten in nejasen. Ne samo, da smo še daleč za modernim svetom v gospodarskih in socialnih ozirih, marveč pri nas se bije pravzaprav šele prvi boj za politično prostost širokih ljudskih mas, ki danes plačujejo državi samo davke in imajo do nje same dolžnosti, pravic pa nobenih.

Ljudska stranka je bila v občinskem volilnem redu za Slovenijo, katerega je podpisal regent Aleksander, prodrla z načelom ženske volilne pravice. Za nas je jasno: Če je ženska pod pritiskom časa in socialnega zla vržena pod pezo javnega življenja in pod jarem borbe za svoj kruh in obstanek, če danes posega država s postavami v ozko družinsko in zakonsko življenje ter v vzgojo otrok, potem mora dobiti pravico soddločevanja v javnem življenju ne le možki, marveč tudi ženska, ki je v vseh teh zadevah prav tako prizadeta kot mož. In to je demokracija! Ljudska stranka te besede ne nosi samo na ustnih, marveč jo je bila udeležila v volilnem redu, ker je stranka dejanske demokracije in stranka dejanja za široke sloje delavnega ljudstva, katerega zastopa.

Služajni položaj je hotel, da so sedli na ministrske stolce v Belgradu takozvani »demokratje«. Prvo njihovo dejanje je bilo, da so ukinili volilno pravico za ženske, in občinske volitve za Slovenijo se bodo izvršile brez ženskih glasov. Za »demokrate« je regentov podpis kurje pero, ki se proč odpihne, zakon, od vlade sprejet, je prah na čevlju, ki se otrse, demokracija pa fraza, na katero love politične kaline, da potem plete biče, s katerimi tepo ljudstvo.

Mi vemo svojo pot: Nadaljevali bomo boj, da vržemo ob tla ta zlagani demokratizem, da izvujemo delavskemu ljudstvu vso politično in gospodarsko prostost, da treščimo ob pečino zmijopijavko: demokratski kapitalizem! Dolžnost slovenskega ljudstva pa je, da dvigne svoj glas kot en mož in se vrže v boj za žensko volilno pravico!

Zapomnili pa si bomo to dejanje »demokratov«, in prišel bo čas, ko bo »demokrate« ženska volilna pravica še bolela.

Italijani zapustie 24. t. m. Dalmacijo?

LDU Split, 18. februarja. 18. febr. (ZNU.) Iz Rima so se vrnili italijanski delegati, ki so zahtevali zase privilegiran položaj v Jugoslaviji. V Rimu so jim baje obljubili, da jih bodo energično ščitili.

LDU Split, 18. februarja. (ZNU.) V Lastovu so karabinjeri odgnali dva mlada fanti, ki sta prepevala hrvatske pesmi, uklenjena v Zader k vojaškemu sodišču.

LDU Split, 18. februarja. (ZNU.) Iz Knina javljajo, da bodo Italijani do 24. februarja popolnoma evakuirali Zagorje, kjer bo prevzelo nadzorstvo jugoslovansko orožništvo. Obenem bodo Italijani predali naši upravi železnico Split—Knin.

Politični dogodki.

Prerekanje za ustavo v Belgradu. 18. t. m. se je vršila seja vladnih strank, na kateri naj bi se sporazumeli glede besedila prvih členov ustave. Seji so prisostvovali tudi muslimani in socialni demokrati. Zemljoradniki, ki so bili tudi povabljeni, so izostali v znak protesta, ker

niso bili povabljeni tudi ostali klubi — Jugoslovanski, Narodni in komunistični. Na seji so se spopadli demokrati in radikalci, ki pri prvem členu, ki naj določi naslov države. Demokrati so zahtevali ime Jugoslavija, radikalci pa Kraljevina SHS. V stvari se je sklical ministrski svet, v katerem je Pašić izjavil, da mora srbsko ime brezpogojno ostati v naslovu. Pobotali so se končno tako, da bo ostal naslov kakor so ga zahtevali radikalci, da pa se bo neuradno smelo uporabljati tudi drugo ime. — V nadaljevanju medstrankarske seje je povzdignil svoj glas dr. Žerjav, ki je zahteval, naj slovenski grb izgine iz državnega grba, ker Slovenci grba nimamo in ga ne potrebujemo. Stvar se je uredila tako, da ostane sedanji državni grb neizpremenjen, izbršijo pa se iz njega plemenska imena. Zanimivo je še to: Dočim se zemljoradniki seje niso hoteli udeležiti, ker niso bile vse stranke povabljene, se je udeležil dr. Vošnjak, kot zastopnik naših »samostojnih«, ki so popolnoma zapustili svoje srbske stanovske tovariše in hodijo po polih demokratov.

— **Seja ustavnega odbora.** V seji 18. t. m. je vprašal posl. Sušnik, zakaj se na medstrankarsko konferenco nista povabila tudi Jugoslovanski in Narodni klub. Predsednik dr. Ninčič je odgovoril, da je bil to čisto zaseben sestanek. Nato so govorili razni posilanci opozicijskih klubov. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril dr. Šimrak, ki je med drugim zahteval, da bodi naziv države »Jugoslavija«, a naglasil, da aje ime končno postranskega pomena, da je le ureditev demokratična in v duhu krščanskega demokratizma. V nadaljnjem govoru mu je predsednik vzel besedo. — Posl. Sušnik je predlagal, naj se sprejmejo v slovenski grb tri zvezde. — Koncem seje je naznanil predsednik, da je radikalni poslanec Nastas Petrovič odložil svoj mandat — radi bolezn. V resnici je moral Petrovič odstopiti radi svojega znamenitega govora proti nazadnjaški vladni ustavi.

— **Za občinske volitve.** Liberalno-demokratska gospoda, ki se je tako ustrašila volivne ženske pravice za občinske volitve, je sklenila, da ženske ne smejo voliti. Volitve naj bi se vršile po volivnem redu, ki je veljal za konstituanto. Sedaj so si izmislili še, da naj se volivni imeniki spremene. Pravijo, da so prejšnji bili pristansko sestavljeni. Kakor se vidi, bodo županom vzeli pravico, sestavljati volivne imenike. Eno nasilje za drugim. Pa kapitalistično-svobodomiselnih družbi to ne bo nič pomagalo!

— **Nesreča ljudstva in države** je vlada, ki povzroča nezadovoljstvo povsod. Pri nas in na Hrvaškem ter Vojvodini tlačijo katoličane, v Macedoniji pa plamen in meč ubijata muslimanom jugoslovanstvo v glavo. Istočasno pa se govori o vojski proti Rusiji, se odlikujejo judje ter se framazoni zastopajo ali napol zastopajo vozi po železnicah. Finančne zadeve so v rokah framazonov, naša valuta je slaba,

Zakaj Treckij hujška na vojsko?

S tem vprašanjem se bavi med drugimi ugleden nemški list, ki opozarja, da moskovskim diktatorjem prizadeva veliko skrb vprašanje demobilizacije rdeče armade, ako se ne zaneti spomladi nova vojska. Sovjet bi moral vsakemu rdečearmeju zagotoviti pošteno eksistenco v državljanskem življenju, kar pa ni lahko, posebno če se pomisli, da najboljši plačani delavci živijo neprimerno slabše nego rdečearmejec, ki brezobzirno rekvirira in pleni. Demobilizirana armada bi pomenila za sovjetski režim največjo nevarnost, ker bi se iz nje rekrutirali največji nezadovoljnejši in buntarji. Zato nemški list nič ne

istočasno pa nesrečna carina ubija našo industrijo ter tisoče delavcev peha na cesto v bedo. In taka vlada naj ne bo nesreča za državo in ljudstvo?

Dnevni dogodki.

— Članki o odnosu med cerkvijo in državo se bodo nadaljevali prihodnji teden. Pisatelj namerava to vprašanje obdelati v vsem svojem obsegu. Prihodnjič pride na vrsto razprava o odnosih med cerkvijo in državo po pojmovanju ruskih krščanskih mislecev.

— **Duhovnik obstreljen.** Podivjanost nemškega nacionalizma na Koroškem se noče poleči. Te dni so ubili v Celovcu nekega slovenskega moža, Šaseljca, sedaj pa poročajo, da je bil iz zasede obstreljen dekan Valentin Limpel, ko je šel previdet bolnika. Rana, ki mu jo je prizadejal strel, je nevarna.

— **V Ameriki ni dela.** Minister za socialno politiko opozarja one, ki se nameravajo naseliti v Ameriki in si tam poiškati dela, da so v Ameriki, Severni in Južni, izgledi za delo zelo majhni.

— **Ljudsko štetje v Splitu.** Ker je popis prebivalstva v Splitu napačen, ker izkazuje toliko prebivalstva kot pred vojno, namreč 26.000, dočim je pravo število gotovo višje, so oblasti odredile revizijo ljudskega štetja. — Torej same revizije. Ali gospodje ne znajo niti šteti?

— **V čem so socialni demokrati mojstri** in odkod je njihov rod? Kdo mu je oče, mati, boter, zlahta? Kaj je s komunizmom in mnogo drugih velevažnih vprašanj nam na izredno poljuden način uprav mojstrsko razreši brošura »S krampom in gorjako«. Posamezen izvod stane 7 K, več skupaj 6.50 K. Naročajte jo in širite, ker je vredna, da jo človek večkrat prebere. Razpošilja jo Kat. Liga, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

— **Nesreča na postaji v Zatičini.** Danes okoli 6. ure zjutraj so železniški uslužbenci postaje Zatičina zapazili na tiru pri skladišču ležati nekega okoli 55 let starega kmeta male postave. Opazili so takoj, da

veruje, da bi se med Rusko in Poljsko sklenil mir. Čeprav bi Rusija mogla Poljski lahko plačati 20 milijonov rubljev v zlatu, ki jih ta zahteva, ker so boljševiske zaloge polne zaplenjenega buržujskega zlata — pa sovjat komisarjev nikakor ne mara Poljski vrniti ugrabljeni železniški material. Kakor je namreč razodel nemški zunanji minister dr. Simons, Rusi dozdej niso skoro nič delali na tem, da popravijo svoj železniški promet in tudi nimajo za tako naporno delo nobene prave volje. Vsled tega seveda ugrabljene lokomotive in vagoni pridejo zelo prav.

je popolnoma nezavesten in da mu zelo lije kri iz ušes, vsled česar se je dalo sklepati, da je moral kmet na kak način pasti s prvega jutranjega vlaka in da je tako smrtnonevarno ponesrečil, ker je dobil težke notranje poškodbe v glavi. Z drugim dopoldanskim vlakom so ga spravili v Ljubljano, iz ljubljanskega glavnega kolodvora pa v bolnico. Ker je imel pri sebi vožni listek do Višnje gore, domnevajo, da je hotel kmet zadnji trenutek skočiti na vlak, a je pri tem padel na tla. Ime kmetovo je dosedaj neznan. Poškodba je smrtnonevarna.

— **K notici »Napad na učiteljico«**, ki je bil objavljen dne 15. februarja, smo dobili sledeči popravek. Napadena učiteljica ni bila Uršula Porenta, ampak Tončka Porenta, učiteljica istotam.

— **Pretep v Štepanji vasi.** Ivan Mekinc in Andrej Kregar iz Dobrunj sta se sprla pri Štravsu s Tonetom Jeraničem. Ko so jih odstranili iz gostilne, so se »zabavali« še naprej in sta Dobrunjčana Štepanca Jeraniča tako pretepla, da se je moral zdraviti v bolnišnici.

Ljubljanski dogodki.

lj Proslava petdesetletnice pisatelja župnika Fr. S. Finžgarja. Slovenska kršč. socialna zveza proslavi 50 letnico svojega bivšega predsednika pisatelja Fr. S. Finžgarja z njegovo dramo »Veriga«, ki jo uprizori Ljudski oder v nedeljo dne 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Pred predstavo govori g. dr. Fr. Stele. — Vstopnice se dobijo v predprodaji v trafiki ge. Modic v Kopitarjevi ulici in v trgovini Nove založbe na Kongresnem trgu nasproti kavarne »Zvezda«.

lj Spomladanska porota. Doselej je določen razpravni program porotnega sodišča samo do 25. t. m. Pred poroto pride okoli deset slučajev običajnih tatvin in goljufij. Po kriminalističnih senzacijah hlepeče in po bujnih kinematografskih predstavah nasičeno občinstvo ne bo zadovoljeno, kajti ljubljanski tatovi dolarjev na pošti in še drugi senzacionalni slučajji še ne pridejo v razpravo.

lj Ustavljeno kazensko postopanje. Državno pravdnštvo je ustavilo kazensko postopanje proti poštnemu uradniku računskega oddelka na glavni pošti I. Lassbacherju; osumljen je bil, da si je hotel s ponarejenimi računskimi listi prilastiti 10.000 K denarja.

lj Vstopnice za koncert »Ljubljane« se bodo prodajale v Unionovi trafiki tudi v nedeljo dopoldne do 11. ure. Dobiva se tudi besedilo. (K)

lj Pogon v Mestnem logu. Danes po noči je policija napravila pogon po šupan Mestnega loga. Preiskali so 37 šup, toda brezuspešno. Mestni logovci so se policiji pravočasno umaknili.

lj Člansko zborovanje. V smislu sklepa načelstva in nadzorstva Splošne gospodarske zadruge za Slovenijo z dne 3. t. m. sklicuje podpisano načelstvo v smislu točke 36 zadržanih pravil člansko zborovanje prodajalne Ljubljana na dne 27. t. m. ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva o delovanju zadruge v prvem poslovnem letu. 2. Posvetovanje in sklepanje o predlogih za občni zbor. 3. Volitev delegatov za občni zbor. 4. Raznorošitve. Člansko zborovanje je sklepčno, ako je navzoča najmanj ena tretjina k prodajalni pripadajočih članov, odnosno eno uro pozneje ob vsakem številu. Ker se bo pri tem zborovanju podala jasna slika o delovanju in razvoju zadruge, vabimo, da se zborovanja zanesljivo udeležijo vsi člani, zlasti ker se bodo razpravljali tudi glede razdelitve čistega dobička. — Načelstvo.

Naša društva.

d Vsem odborom skupin J. S. Z. v Ljubljani. Jutri dne 20. t. m. ob 10. uri dop. se vrši letni občni zbor ljubljanskega okrožja J. S. Z. v spodnjih prostorih kon-umnega društva (Zvezda). K občenemu zboru imajo prišli odborniki vseh ljubljanskih skupin J. S. Z. udeležiti se pa lahko tudi člani. — Tajništvo J. S. Z.

d Šentjakobeka prosveta. Jutri, v nedeljo, ob 6. uri zvečer predava mons. Viktor Steska. Vstop prost. Vabimo!

d Rokodelski dom. V nedeljo ob 2. popoldne sestanek vseh onih, ki so se udeleževali predavanj g. Hreščaka. Prosim točnosti! Sestanka se udeležijo tudi g. Hreščak. — V ponedeljek ob 8. nadaljuje g. Hreščak svoja zanimiva predavanja.

d Občni zbor »Razora« se vrši danes (v soboto) ob 7. uri zvečer v čitalnici Jugoslovanske tiskarne. Glavne točke programa so: poročila predsednika in vseh odbornikov, volitev in nastop novega odbora. Vsi člani naj bodo točni! Vabljeni akademiki in starejšine.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega časa«.

Tiska ljubljanska tiskarna v Ljubljani.

K razpisu čen!	F. BRUMAT	K razpisu čen!
	LJUBLJANA	
	Uskovrsto manufakturo in t'anine	
	po konkurenčni ceni.	
Mesni trg 25. I.		

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

20

SEDMO POGlavJE.

Veselo življenje pompejskega postopača. — Slika rimskih kopeli v malem.

Ko je Glavk odšel od Jone, mu je bilo, kakor da bi bil plaval po zraku. Iz govora, s katerim ga je pravkar osrečila, je prvikrat jasno spoznal, da ji njegova ljubezen ni bila nedobrodošla in da ne bi bila neustlišana. To upanje ga je navdajalo z vzhvičenjem, ki sta nebo in zemlja bila preozka, da bi mu dala duška. Nesvest si nenadnega sevravnika, ki ga je bil pustil za seboj, in pozabivši ne samo na njegovo roganje, temveč tudi celo nanj sploh, kakor da bi ga ne bilo, je stopal Glavk po živahnih ulicah ponavljajoč v brezmejni radosti mili napev, ki ga je Jona tako pozorno poslušala; sedaj je dospel do ulice Sreče z vzhvičenim obstranskim hodnikom; hiše so bile na zunaj pobarvane in skozi odprta vrata si videl pestre slike znotraj. Vsak konec ulice je bil okrašen s slavolokom, in ko je Glavk sedaj dospel do svetlišča boginje Fortune (Sreče), je predstojeci stobrenik tega krasnega svetlišča dajal svečan, častitljiv izraz prizoru, ki je bil sicer bolj sijajen kakor vzhvišen po svojem značaju. Ta tempej je bil eden najlepših vzgledov rimskega stavbarstva. Na prostoru pred templjem je bila zbrana živahna množica — nekateri so sedeli po klopih ter se razgovarjali o politiki cesarstva, drugi pa o bližajoči se predstavi v amfiteatru. Ena gruča mladih ljudi je hvalisala neko novo lepoticu, druga je razmotrivala prednosti zadnje igre, tretja bolj postarna, je pretresavala dobre obete kupčije z Aleksandrijo; med temi se je nahajalo mnogo trgovcev v jutrovnih nošah in njihovih široka, čudna oblačila, pobarvani, z dragulji posuti kolni in umerjeni, resnobni obrazi so tvorili z namenito nasprotje s postavami, v tuniko oblečenimi in z živahnimi gestami Italcev. Ono nestrpno, živahno ljudstvo je imelo, kakor že dandanes, svojo, od navadnega jezika različno govorico, govorico z znamenji in

neizrekljivo značilnimi in živahnimi kretnjami.

Glavk je stopal počasi skozi množico in se je kmalu znašel sredi gruče svojih veselih, zabaveželjnih prijateljev.

»Ej,« je rekel Salust, »že cel lustrum je tega, odkar sem te videl.«

»Kako pa se je tebi godilo v tem času? Kakošne nove jedi si pa iznašel?«

»Bavil sem se z znanostjo,« je odvrnil Salust, »in sem naredil nekaj poskusov s krmiljenjem lampred; priznati moram, da že obupujem, da bi mogel doseči glede njih ono popolnost, kakor naši rimski predniki.«

»Nesrečneži! Zakaj pa?«

»Zaradi tega,« je odgovoril Salust, »ker ni več dovoljeno po postavi dajati jim sužnje. Prav pogosto me obide izkušnja, da bi se znebil prav debelega kletarja, ki ga imam, pa ga skrivoma prekuca in v ribnjak. Ta bi dal ribam prekrasen okus! Ampak dandanes sužnji niso več sužnji, ter nimajo nobenega zmisla za korist svojega gospodarja — drugače bi se moj Dav sam sebe usmrtil, da bi mi izkazal uslugo!«

»Kaj pa je novega iz Rima?« je dejal Lepid, ko se je malomarno pridružil gruči.

»Cesar je dal senatorjem sijajno gostijo,« je odgovoril Salust.

»Dober človek to,« je dejal Lepid, »pravi, da nikdar ne odpusti nikogar, ne da bi mu uslišal prošnje.«

»Nemara bi mi dovolil, da si usmrtim sužnja za svoj rinjak,« je odgovoril Salust živahno.

»Ni nemogoče,« je rekel Glavk, »zakaj oni, ki izkaže uslugo kakemu Rimljanu, stori to vedno na stroške drugega. Bodi prepričan, da na stolne oči joka za vsak nasmejaljaj, ki ga Tit povzroči.«

»Živijo Tit!« je zaklical Pansa, ki je slučajno slišal cesarjevo ime, ko je priljudno stopal skozi množico, »mojemu bratu je obljubil kvestorstvo, ker je pognal vse svoje imetje.«

»Pa se zdaj hoče obogatiti z ljudstvom, kaj ne Pansa,« je rekel Glavk.

»Tako je,« je odgovoril Pansa.

»To se pravi, imeti korist od ljudstva,« je rekel Glavk.

»Kakopak,« je odvrnil Pansa. »Veste, sedaj pa moram iti, da si ogledam erarij — ne-

koliko pokvarjen je,« in edil je hrupno odšel, spremljan od dolge vrste klijentov, ki so se od ostale množice razlikovali s tem, da so nosili toge (toge namreč, nekoč znamenje svobodnega državljana, so bile sedaj znak hlapčevstva napram patronom).

»Ubogi Pansa!« je dejal Lepid; »nikdar nima časa za zabavo. Hvala nebu, da nisem edil!«

»Ej, dragi Glavk, kako pa s teboj? Dobre volje kakor vedno!« je rekel Klodij pridruživši se skupini.

»Si-li prišel darovat Fortuni?« je vprašal Salust.

»Vsako noč ji darujem,« je odvrnil igrallec.

»Ne dvomim o tem, saj ga ni, ki bi bil povzročil toliko žrtiev.«

»Pri Herkulu, pikro govorjenje!« je vzkliknil Glavk in se smejal.

»Pasja črka ti nikoli ne uide iz ust, Salust,« je rekel Klodij ježno; »vedno godrnjaš.«

»Kaj lahko imam pasjo črko v ustih, saj imam vendar vedno pasji lučaj v rokah, kadarkoli igram s teboj,« je odvrnil Salust.

»Psi!« je rekel Glavk ter vzel rožo od evelliarice, ki je stala poleg.

»Roža je znamenje molčanja,« je odvrnil Salust, »ampak jaz jo najraje vidim pri pogrnjeni mizi.«

»Ker že govorimo o tem: Dijomed priredi ta leden sijajno gostijo,« je rekel Salust; »ali si povabljen, Glavk?«

»Sem, danes dopoldan sem dobil povabilo.«

»Jaz tudi,« je dejal Salust in izvlekel štirioglat kos papira izza pasu; »kakor vidim, nas vabi uro prej kakor po navadi; nekaj prav posebno imenitnega bo.«

»Ej, bogat je kakor Krez,« je rekel Klodij, »in jedilni list je pri njem dolg kakor epična pesem.«

»Veste, pojdemo v kopel,« je dejal Glavk; »ob tem času je ves svet tamkaj, in Fulvij, ki

* Rimljani so pošiljali listke s povabili kakor dandanes, na katerih je bila navedena ura, kdaj se gostija prične. Če je gostija imela biti prav razkošna, se je pričela poprej kakor po navadi

ga tolikanj občudujete, namerava čitati svojo zadnjo odo.«

Mladenci so rade volje pritrdili nasvetu in so jo mahnilo proti kopeljem.

Naša družba je vstopila pri glavnem vходу v ulici boginje Fortune. Ob koncu stebrenika je sedel oskrbnik z dvema skrinjicama pred seboj, eno za sprejeti denar, drugo pa za oddane vstopnice. Ob zidu stebrenika so bili sedeži polni ljudi vseh stanov, drugi zopet pa so hodili naglo po stebreniku sempatja, kakor so jim predpisovala zdravniška navodila ter vsaki hip postajali pred neštevilnimi oglasi gledišč, iger, prodaj, razstav, ki so bili naslikani ali napisani po zidovju. Splošni predmet razgovora pa je bila oznanjena predstava v amfiteatru in vsakega novodošleca se je lotila množica ljudi, ki bi radi izvedeli, ali je bilo pompejsko mesto tako srečno, da je dobilo kakega velikega zločinca, ali kakošen srečen slučaj svetoskrunstva ali umora, ki bi dal edilom človeka za levovo žrelo. Vse ostale prireditve so bile videti prazne in nedolžne v primeri z možnostjo takega srečnega dogodka.

»Kar se mene tiče,« je rekel dobrovoljen možak, ki je bil zlatar, »je moje mnenje, da bi nam cesar lahko poslal kakovega juda, če je res tak dober, kakor pravijo.«

»Zakaj pa ne vzeti enega iz te nove verske družbe Nazarencov?« je dejal modrijan. »Nisem krvojočen — ampak brezbožnik, človek, taji samega Jupitra, ne zasluži nobene milosti.«

»Meni ni prav nič mar, v koliko bogov se človeku zljubi verovati,« je rekel draguljar, »ampak tajiti vse bogove, to pa je nekaj gorostnega.«

»Jaz pa vseeno mislim,« je dejal Glavk, »da ti ljudje niso popolni brezbožniki. Priporočuje se, da verujejo v enega Boga — da celo v bodoče kraljestvo.«

»Dobro se motiš, dragi Glavk,« je rekel modrijan, »razgovarjal sem se z njimi — pa so se mi v obaz smejali, ko sem govoril o Plutonu in Hadu.«

»O bogovi!« je vzkliknil zlatar prestrašen; »ali je kaj teh lopovov tukaj v Pompejih?«

»Znano mi je, da jih je nekaj — ampak se tako skrivoma zbirajo, da je nemogoče do-
gnati, kateri so.«